

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

He aha te Korero a te Paipera mo te Pai me te Kino? — Te Turanga · Nga Karaipiture KJV me nga Nama a Strong

THE FOUNDATION · THE ORIGINAL STUDY, SET IN THE ANCIENT ORDER

Te Pai me te Kino — Ako Paipera Turanga

KUPU WHAKATAKI

E rua nga mea e tu ana i mua i nga tangata katoa i raro i te rangi: ko te ora me te pai i tetahi taha, ko te mate me te kino i tetahi taha. E hiahia ana te Ariki ki tana iwi, ina tino tipu ake ratou, kia whakangungua o ratou tairongo kia mohio ki te wehewehe i aua mea e rua. Tirohia marietia nga tangata e mahi ana i te kino, no te mea e whakaatu marama ana te Karaipiture i a ratou. E mohio ana ratou ki te mahi i te kino, engari kahore o ratou mohiotanga ki te mahi i te pai. E whakaaro ana ratou i te kino i runga i te ngakau kotahi. Ka pera te nui o to ratou taunga ki reira, ka waiho hei wahanga o ratou, ano ko to ratou kiri ake. I te mutunga, kaore e taea e ratou te moe, ki te kore he mea kino i mahia e ratou. I ahu mai i hea tetahi ngakau penei? Hoki atu ki te kari. I reira te rakau o te ora e tu ana, i reira ano te rakau o te matauranga o te pai, o te kino e tu ana, me tetahi ture marama kotahi. I mea te nakahi e kore e tae mai te mate, a ka whakatuwheratia o raua kanohi. I kite te wahine, i tango, i kai, a i hoatu hoki; a ka whakatuwheratia pu nga kanohi o raua tokorua. Otira, i nui ake te mea i homai e taua matauranga i ta raua e taea ai te waha. I mohio ratou ki te pai, engari kahore o ratou kaha ki te mahi i taua mea. I mohio ratou ki te kino, engari kahore o ratou kaha ki te tu atu ki reira. Ka tae mai te whakama, ka tae mai hoki te wehi, a ka huna ratou i to ratou aroaro tonu i hangaia ai ratou kia tu ki mua. I roto i etahi whakatupuranga torutoru, ko nga whakaaro katoa i whakaarohia e te ngakau tangata kua anga whakarite tonu ki te kino i nga wa katoa, a ka pouri te ngakau o te Ariki. Heoi, i muri i te whakawakanga kua pahure, ka hanga e tetahi tangata he aata, a ka hongia te Ariki i te kakara o te whakahere, a ka korero i tetahi kupu whakaari i roto i tona ngakau. I pehea a Noa i mohio ai ka whai kiko tetahi patunga tapu ki te kino? Puritia taua patai kia tae ki te mutunga, no te mea ka whakautua taua patai i tetahi atu rakau, na tetahi atu whakahere, kotahi tonu mo ake tonu

atu. E tu pumau ana te kupu whakaari: ko te tangata e whakarongo ana ka ora haumarū, a ka okioki i te wehi o te kino. Rapua kia kitea.

NGĀ PĀTAI E TORU KA WHAKAUTUA E TĒNEI RANGAHAU:

1. He aha nga mea e rua e tu ana i mua i te aroaro o te tangata katoa i tenei ra, a he pehea te ahua o te ngakau e mahia ana e te kino?
2. I aha te matauranga o te pai me te kino i roto i te tangata raua ko te wahine, a he aha rāua i huna ai i te aroaro o te Ariki?
3. I te wā i kino noa iho te whakaaro katoa o te ngākau o te tangata i ngā wā katoa, he aha te whakautu mō te kino, ā, ko wai ka whai okiokinga i te wehi o te kino?

KUPU MĀORI KĒRĪKI

- “whakaaro” — **G1253 diakrisis** — he wetewete, he whakawā i waenga
te ako katoa i te kupu kotahi: ko nga tikanga i whakaakona kia mohio ai ki te pai me te kino (Hiperu 5:14)
- “ngā tikanga” — **G145 aistheterion** — te mana o te whakaaro, te ngākau mōhio
ka tipu te mātauranga wehewehe i te mahia — me whakangungu nga tairongo
- “pai” — **G2570 kalos** — pai, pono, tika
te pai e taea ai e te tangata kua tino tipu te wehewehe
- “kino” — **G2556 kakos** — kino, mauui, whakamamae
te kino ka taea e te tangata pakeke te wehewehe me te whakakahore
- “rākau” — **G3586 xylon** — te rākau, he rākau, he tokotoko
na te rakau i puta mai te matauranga i nui ake i ta te tangata e taea te waha; i runga i te rakau i mauria ana hara (1 Pita 2:24)

KUPU MATUA HEBERU

- “kino” — **H7451 ra** — kino, mauui, aitua, whakapouri, pouri tinana
te kupu o te ako katoa, e whakatakotoria ana i te wā tuarua ki tuarua ki te painga
- “pai” — **H2896 towb** — pai, ahua, pai rawa
whakatakotoria ki mua i a tatou me te ora (Deuteronomy 30:15) — ko te mea e kiia ana e te Ariki he pai, he pai pono
- “mōhio” — **H3045 yada** — kia mohio, kia kite, kia wehewehe
te mohio ki te pai me te kino — te kupu a te nakahi, me te whakawaha o te tangata
- “mātauranga” — **H1847 daath** — mātauranga, mātau
te ingoa o te rakau — te rakau o te matauranga o te pai me te kino
- “whakamataku” — **H3372 yare** — ki te wehi, ki te matakū; ki te hopohopo
ko te hua tuatahi o te tutu: I wehi ahau, a huna ana ahau i ahau ano
- “aroaro” — **H6440 panim** — te kanohi, te mata
kia huna atu i tona aroaro ko te huna atu i tona mata
- “whakawhirinaki” — **H982 batach** — ki te whakawhirinaki, ki te whai maiatanga, ki te ahua noho haumarū
te whakautu e whakatika ana ki te wehi: I te wā e wehi ai ahau, ka whakawhirinaki ahau (Waiata 56:3)
- “he pōuri” — **H6869 tsarah** — raruraru, whakapouri, mamae
te wāhi kuiti e tutakina ai te tangata e te kino (Proverbs 1:27)
- “whakamamae” — **H6695 tsugah** — he pouri, he mamae ngākau

te pēhitanga o te hoariri ki runga i te wairua (Proverbs 1:27)

“whakamahia” — **H3928 limmud** — akoako, whakamahia
he kino kua ako rā, ā, kua rite ki te kiri o te tangata (Heremaia 13:23)

“whakaaro” — **H3336 yetser** — whakaaro, hanganga, kaupapa
I kite a te Atua i roto i te ngakau o te tangata i mua i te waipuke, me muri iho i taua wa (Genesis 6:5; 8:21)

KAMAKA WHAKATIMATANGA

Hiperu 5:14 Ma nga pakeke e tika ai te kai maro kua taungatia nei o ratou hinengaro e nga meatanga maha, e wehe ai i te pai, i te kino. **[G2556 kakos ■] [G2570 kalos ■] [G1253 diakrisis ■]**

[G145 aistheterion ■]

KAI MARO = MO TE HUNGA KUA PAKEKE → KO O RATOU HINENGARO KUA TAUNGATIA E NGĀ MEATANGA MAHA, E WEHE AI I TE PAI, I TE KINO.

(Ko ōku ake whakaaro — koinei te anga o te ako katoa: e whakahuatia ngātahitia ana te pai me te kino i roto i te Karaipiture. Ehara i te mea me whakamātau te tangata i te kino, engari me whakangungu ngā mahara kia mōhio ai ki te wehewehe atu i a ia, ā, kia paopao ai. Ka tirohia tuatahitia e te ako te hunga e mahi ana i te kino, kātahi ko te kārī i uru mai ai te mātauranga, kātahi ko te aata i whakautua ai te kino.)

I. TE ORANGA ME TE PAI, TE MATE ME TE KINO — NGĀ MEĀ E RUA KUA WHAKATAKOTORIA KI MUA I A KOE

A. Tiuteronomi 30:15 Titiro, kua hoatu e ahau ki tou aroaro i tenei ra te ora me te pai, te mate me te kino; **[H7451 ra ■] [H2896 towb ■]**

WHAKATAKOTORIA KI TOU AROARO I TENEI RA: ORA + PAI → MATE + KINO.

(Ko oku ake whakaaro — ko te kino, ra (H7451, evil), e whakaingoatia ana hei rerekē ki te pai, towb (H2896, good), i roto i te Karaipiture, mea rawa atu, mea rawa atu. Ka whakatakotoria ēnei mea e rua kia tū tahi ai, kia taea ai e te tangata te ako ki te wehewehe i a raua, pēnei i te wehewehenga o te māramatanga i te pōuri.)

B. Mika 3:1 A i mea ahau, Whakarongo mai, e nga upoko o Hakopa, e nga ariki o te whare o Iharaira: He teka ianei mo koutou te matauranga ki te whakawa? **[H7451 ra ■] [H2896 towb ■] [H3045 yada ■]** (2) E kino na ki te pai, e aroha na ki te kino; e tihore na i to ratou kiri i o ratou tinana, i to ratou kikokiko i o ratou wheua;

EHARA RANEI I TE TIKANGA MO KOUTOU TE MOHIO KI TE WHAKAWA? → KO NGĀ MEĀ E KINO ANA KI TE PAI, A E AROHA ANA KI TE KINO.

C. Nga Whakatauki 1:24 I karanga atu hoki ahau, heoi kihai koutou i pai mai; i totoro atu toku ringa, a kihai tetahi i whai whakaaro mai; **[H6695 tsuqah ■] [H6869 tsarah ■]** (25) Heoi whakakahoretia iho e koutou toku whakaaro katoa, kihai hoki i aro ki taku ako: (26) Mo reira ka kata ahau i te ra o to koutou aitua; ka tawai ina pa te pawera ki a koutou. (27) Ina tae mai to koutou pawera ano he tupuhi, a ka pa mai to koutou aitua ano he paroro; ina tae mai te pouri me te ngakau mamae ki a koutou. (28) Ko reira ratou karanga ai ki ahau, a e kore ahau e whakahoki kupu atu; ka rapu nui ratou i ahau, otiia e kore ahau e kitea e ratou:

I KARANGA ATU HOKI AHĀU, HEOI KIHAI KOUTOU I PAI MAI → KO REIRA RATOU KARANGA AI KI AHĀU, A E KORE AHĀU E WHAKAHOKI KUPU ATU.

(Ko oku whakaaro ake — ko te pouri, tsarah (H6869, pouri), i puta mai i tetahi pakiaka e kii ana he kuiti: ko te wahi kuiti, e katia ana o te wairua e whakapaea ana. Ko te mamae, tsuqah (H6695, mamae), ko te pehanga o taua whakapaenga. Ki roto i taua pouritanga kuiti ka kawea mai e te Ariki te marama o tana whakaoranga, mena ka whakarongo te tangata.)

D. Nga Whakatauki 1:29 Mo ratou i kino ki te matauranga; kihai hoki i whiriwhiria e ratou te wehi ki a Ihowa; **[H7451 ra ■] [H8085 shama ■] [H1847 daath ■]** (30) Kihai i aro mai ki oku whakaaro; whakahawea ana ratou ki taku kupu riri katoa. (31) Na reira ka kai ratou i nga hua o to ratou nei ara, ka whakakiia ano hoki ki nga mea i titoa e ratou. (32) Ko te tahuritanga atu hoki o nga kuware hei patu i a

ratou; ko te ngakau warea ano hoki o nga wairangi hei huna i a ratou. (33) Ko te tangata ia e rongu ana ki ahau, ka au tona noho, ka tea hoki i te wehi ki te kino.

I KINO RATOU KI TE MATAURANGA + KIHAI I WHIRIWHIRI I TE WEHI KI A IHOWA → KO TE TANGATA IA E RONGU ANA, KA AU TONA NOHO, KA TEA I TE WEHI KI TE KINO.

E. Ihaia 5:20 Aue te mate mo te hunga e mea nei ki te kino, he pai, ki te pai hoki, he kino; e mea nei i te pouri hei marama, i te marama hoki hei pouri; e mea nei i te kawa hei reka, i te reka hei kawa!

[H2896 towb ■] [H7451 ra ■]

AUE = TE KINO, HE PAI + TE PAI, HE KINO → TE POURI HEI MARAMA.

II. NGA TANGATA E MAHI I TE KINO — NGA TOHU E WHA, ME TE ARA O TE TANGATA TIKA

A. Heremaia 4:22 He wairangi hoki taku iwi, kahore e mohio ki ahau: he tamariki kuware, kahore o ratou matauranga; e mohio ana ratou ki te mahi kino, ki te mahi pai ia kahore he matauranga.

[H3045 yada ■]

E MOHIO ANA KI TE MAHI KINO + KI TE MAHI PAI IA KAHORE HE MATAURANGA = KAHORE E MOHIO KI AHAU.

B. Nga Whakatauki 24:8 Ko te tangata e whakaaro ana ki te kino, ka kiia he whanoke.

[H2803 chashab ■]

KO TE TANGATA E WHAKAARO ANA KIA MAHI KINO = HE TANGATA KINO.

C. Heremaia 13:23 E taea ranei e te Etioiana te whakaputa ke tona kiri, e te reparo ranei tona kotingotingo? me kore noa e taea te mahi pai e koutou kua taunga nei ki te mahi kino.

[H3928 limmud ■]

KUA TAUNGA NEI KI TE MAHI KINO = TO TE ETIOPIANA KIRI + TO TE REPARO KOTINGOTINGO, KIHAI I WHAKAPUTAIA KE.

D. Nga Whakatauki 4:14 Kaua e haere i te ara o te hunga kino, kaua hoki e takahia te huarahi o te hunga he. **[H7451 ra ■]** (15) Anga ke ake, kaua e tika na reira; peka ake i taua ara, haere tonu atu. (16) E kore hoki ratou e moe ki te kore e oti tetahi mahi he ma ratou; riro rawa to ratou moe, ki te kahore tetahi tangata e hinga i a ratou. (17) No te kino hoki te taro e kainga ana e ratou, no te nanakia te waina e inumia ana e ratou.

KAUA E TOMO + TAHURI ATU I TAU A MEA → NO TE MEA KAHORE RATOU E MOE, KI TE KAHORE E MAHI I TE KINO.

E. Nga Whakatauki 4:18 Ko te huarahi ia o te hunga tika, koia ano kei te marama e whiti ana, a ka neke haere tonu ake tona marama, a taea noatia te tino ra. (19) Ko te ara o te hunga kino, me he pouri; e kore ratou e mohio ki te mea i tutuki ai ratou.

TE ARA O TE TANGATA TIKA = TE MARAMATANGA E WHITI ANA, KA NEKE HAERE TONU AHU ATU KI TE TINO AWATEA → TE ARA O TE HUNGA KINO = TE POURI.

(Ko oku whakaaro ake — ko enei nga tohu o te hunga e mahi kino ana. Kahore o ratou matauranga hei mahi i te pai. Ka whakaaro ratou i te kino i runga i te whakaaro nui. Ka tino waia ratou ki reira, kia rite ai ki to ratou ake kiri. I te mutunga iho, kahore e taea e ratou te moe mena kahore ratou i mahi he. Ko tetahi wahi o ta ratou e kore e mohiotia ko tenei: kahore ratou e kite, kia roa ra ano, i te kino e mahia ana e ratou ki to ratou ake wairua.)

III. TE PENETEUKA — KENETI: TE RĀKAU, TE HINGANGA, ME TE NGĀKAU KINO

A. Kenehi 2:8 Na ka whakatokia e Ihowa, e te Atua, tetahi kari ki te taha ki te rawhiti, ki Erene; a whakanohoia iho e ia ki reira te tangata i hanga e ia. **[H7451 ra ■] [H1847 daath ■] [H2896 towb ■]** (9) A i whakatupuria e Ihowa, e te Atua, i roto i te oneone nga rakau katoa he mea ahua reka ki te titiro, he pai hoki hei kai; ko te rakau hoki o te ora ki waenganui o te kari, me te rakau o te matauranga ki te pai, ki te kino.

NGĀ RĀKAU KATO A E MATAU AI TE TIRO, HE PAI HOKI KI TE KAI + TE RĀKAU O TE ORANGA + TE RĀKAU O TE MĀTAURANGA KI TE PAI, KI TE KINO.

(Ko aku whakaaro ake — kia aro ki nga rakau. He pai nga rakau katoa mo te kai. Katahi ka tu ke te rakau o te ORANGA. I tu ke ano hoki te rakau o te MATAURANGA o te pai me te kino. E rua nga rakau i tu i waenganui, kotahi anake te mea i araia.)

B. Kenehi 2:15 Na ka tango a Ihowa, te Atua, i te tangata, a whakanohoia ana e ia ki te kari o Erene, hei ngaki, hei tiaki hoki reira.

I MAU A IHOWA, TE ATUA, KI TE TANGATA + WHAKANOHIOIA IA KI TE KARI → HEI NGAKI I A IA, HEI TIAKI I A IA.

C. Kenehi 2:16 Na ka ako a Ihowa, te Atua, ki te tangata, ka mea, E pai ana kia kai noa atu koe i nga hua o nga rakau katoa o te kari: **[H7451 ra ■] [H2896 towb ■] [H1847 daath ■]** (17) Ko te rakau ia o te matauranga ki te pai, ki te kino, kaua e kainga tetahi o ona hua; ko te ra e kai ai koe i tetahi o ona hua, ka mate koe, mate rawa.

KIA KAI NOA ATU I NGĀ HUA O NGĀ RAKAU KATOĀ → KO TE RAKAU IA O TE MATAURANGA KI TE PAI, KI TE KINO, KAUA E KAINGA TETAHI O ONA HUA → KO TE RA E KAI AI KOE I TETAHI O ONA HUA, KA MATE KOE.

(Ko ōku whakaaro ake — he nui te mea i homai e te Ariki: i ngā rākau KATOĀ, kai noa. Kotahi anake te rākau i whakakāhoretia e ia. Ā, i hoatu te ako ki A TE TĀNE, nō te mea kāhore anō te wahine kia hanga.)

D. Kenehi 3:1 Na ko te nakahi he mohio rawa i nga kirehe katoa o te parae i hanga nei e Ihowa, e te Atua. Na ko tana meatanga ki te wahine, Koia, i mea ano te Atua, Kaua e kainga e korua nga hua o tetahi rakau o te kari? **[H3045 yada ■]** (2) A ka mea te wahine ki te nakahi, E kai ano maua i nga hua o nga rakau o te kari: (3) Ko nga hua ia o te rakau i waenganui o te kari, kua mea mai te Atua, Kaua korua e kai i tetahi o ona hua, kaua ano hoki e pa ki reira, kei mate korua. (4) Na ko te meatanga a te nakahi ki te wahine, E kore korua e mate rawa: (5) Erangi e mohio ana te Atua ko te ra e kai ai korua i tetahi o ona hua, katahi ka marama o korua kanohi, a ka rite korua ki te Atua, ka mohio ki te pai, ki te kino.

I MEA TE ATUA → KA MEA TE NAKAHI: E KORE KORUA E MATE RAWA + KA RITE KORUA KI TE ATUA, KA MOHIO KI TE PAI, KI TE KINO.

E. Kenehi 3:6 A, i te kitenga o te wahine he pai te rakau ra hei kai, he ahua eka ki te titiro atu, he rakau hoki e minaminatia hei whakamohio, na ka tango ia i etahi o ona hua, ka kai, ka hoatu hoki ki tana tahu i tona taha; a kai ana ia. **[H3045 yada ■] [H2896 towb ■]** (7) Na ka marama o raua kanohi tahi, ka mohio raua kei te tu tahanga raua; na ka tuia e raua etahi rau piki, meatia ana hei rapaki mo raua.

I KITE + TANGO + KAI + HOATU → NA KA TUWHERA NGĀ KANOHI O RAUA TOKORUA, KA MOHIO RAUA KI TO RAUA TAHANGA.

(Ko ōku ake whakaaro — kāore he whakamā i mua i tēnei. I tae mai te mātauranga, ā, ko te mea tuatahi i whakaatu ki a rāua ko tō rāua tū tahanga. Ko te mātauranga ki te pai me te kino, mehemea kāore he mana ki te kino, ka puta te whakamā.)

F. Kenehi 3:8 A ka rongo raua i te reo o Ihowa, o te Atua, e haereere ana i te kari i te hauhautanga o te ra: a ka piri a Arama raua ko tana wahine i te aroaro o Ihowa, o te Atua, ki roto ki nga rakau o te kari. **[H6440 panim ■] [H7307 ruach ■]**

I RONGO RATOU I TE REO O IHOWA, O TE ATUA → NA HUNA RATOU I A RATOU ANO I TE AROARO O IHOWA, O TE ATUA.

(Ko ōku ake whakaaro — ko te aroaro ko te panim (H6440, presence), te kanohi. Na te tutu i huna ai raua i te kanohi tonu i hangaia ai raua kia tu atu ki mua i tera. Ko "te matatiki o te ra" hoki, i roto i te reo Hiperu, ko te hau o te ra.)

G. Kenehi 3:9 Na ka karanga a Ihowa, te Atua, ki a Arama, ka mea ki a ia, Kei hea koe? **[H3372 yare ■]** (10) A ka mea ia, I rongo ahau ki tou reo i te kari, a wehi ana ahau, noku i tu tahanga; na piri ana ahau.

I RONGO AHĀU KI TOU REO + I WEHI AHĀU, NO TE MEA I TU TAHANGA AHĀU → A HUNA IHO AHĀU E AHĀU.

(Ko ōku ake whakaaro — matakū, yare (H3372, matakū): ko te matakū tuatahi i roto i te Karaipiture katoa e whai ake ana i muri i te whakateka tuatahi. I tomo mai te matakū i te taha o te matauranga ki te kino.)

H. Nga Waiata 56:3 Ka whakawhirinaki ahau ki a koe i te wa e matakū ai ahau. **[H982 batch ■] [H3372 yare ■]** (4) Ma te Atua ahau ka whakamoemiti ki tana kupu: e whakawhirinaki ana ahau ki te Atua, e kore ahau e wehi. He aha ta te kikokiko e mea ai ki ahau?

I TE WA E MATAKŪ AI AHĀU = KA WHAKAWHIRINAKI AHĀU KI A KOE → E KORE AHĀU E WEHI I TA TE KIKOKIKO E MEA AI KI AHĀU.

I. Nga Waiata 56:11 E whakawhirinaki ana ahau ki te Atua: e kore ahau e wehi. He aha ta te tangata e mea ai ki ahau? **[H3372 yare ■] [H982 batch ■]**

KO TE WHAKAWHIRINAKI KI TE ATUA = E KORE AHĀU E WEHI I TA TE TANGATA E MEA AI KI AHĀU.

(Ko ōku whakaaro ake — whakatakotoria ngā rārangi e rua o tēnei waiata kotahi kia tū tahi. I te tuatahi: "i te wā e wehi ana ahau, ka whakawhirinaki ahau ki a koe." I muri iho: "e kore ahau e wehi." Ko te whakawhirinaki e tū ana i waenganui i ēnei mea e rua — ko te whakaaro e whakanohoia ana ki runga i te wehi, hei tiaki i te ngākau. Ko tēnei te whakautu mō te kōrero a Arama "i wehi ahau, ā, i huna ahau i ahau": ehara i te huna i te aroaro, engari he whakawhirinaki ki te kupu.)

J. Kenehi 3:22 Na ka mea a Ihowa, te Atua, Nana, kua rite nei te tangata ki tetahi o tatou, te mohio ki te pai, ki te kino: na kei totoro atu tona ringa aianeī, kei tango i tetahi o nga hua o te rakau o te ora, kei kai, a ka ora tonu: **[H3045 yada ■]** (23) Koia i tonoa atu ai ia e Ihowa, e te Atua, i te kari o Erene hei ngaki i te oneone i tangohia mai nei ia i reira. (24) Heoi peia ana e ia te tangata; a whakanohoia ana ki te taha ki te rawhiti o te kari o Erene tetahi Kerupima, me tetahi hoari mura, he mea piupiu tonu ki tetahi taha, ki tetahi taha, hei tiaki i te huarahi ki te rakau o te ora.

KUA RITE NEI TE TANGATA KI TETAHI O TATOU, TE MOHIO KI TE PAI, KI TE KINO → PEIA ATU + HE HOARI MURA, HEI TIAKI I TE HUARAHI KI TE RAKAU O TE ORA.

(Ko aku whakaaro ake — ko tetahi mea i roto i te matauranga ki te pai me te kino i homai ki te tangata he nui ake i tana e taea te waha. I neke atu tana matauranga i tana kaha. Ka taea e ia inaianeī te mohio ki te pai, engari kihai i taea te mahi. Ka taea e ia te mohio ki te kino, engari kihai i taea te tu ki te whawhai atu ki tera. Na ko te hoari i tiaki i te huarahi ki te rakau o te ora, kei kai ia ka ora tonu i roto i tera ahua pakaru.)

K. Kenehi 6:5 A ka kite te Atua he nui te kino o te tangata i runga i te whenua, he kino hoki nga tokonga ake o nga whakaaro katoa o tona ngakau i nga wa katoa. **[H6087 atsab ■] [H7451 ra ■]**

[H3336 yetser ■] (6) Na ka puta ke te whakaaro o Ihowa i hanga ai e ia te tangata ki runga ki te whenua, a ka pouri tona ngakau.

KO NGA WHAKAARO KATOA O TONA NGAKAU = HE KINO TONU I NGA WA KATOA → A MAMAE ANA TONA NGAKAU.

(Ko oku ake whakaaro — ko te imagination ko te yetser (H3336, imagination), te mea kua whakaahuatia: nga whakaaro me nga hiahia kua whakaahuatia i roto i te ngakau. I kite te Atua i te kino, ko ia te hua o te kino. Ka puta te kino i roto i nga whakaaro kua whakaahuatia o te ngakau. A ka pouri tona ngakau. Ahakoa inaianeī, ina pouri te Wairua Tapu, na te mea ko nga whakaaro kino, nga hiahia, me nga whakaaro kua whakaahuatia e pupuritia ana i roto.)

L. Kenehi 8:20 Na ka hanga e Noa tetahi aata ma Ihowa, a ka tango ia i etahi o nga kararehe pokekore katoa, o nga manu pokekore katoa hoki, a whakaekea tinanatia ana e ia ki runga ki te aata. **[H7451 ra ■]**

[H3336 yetser ■] [H7381 reyach ■] [H5207 nichoach ■] [H5930 olah ■] (21) Na ka hongī a Ihowa i roto i tona ngakau, E kore ahau e kanga ano i te oneone a muri ake nei mo nga mahi a te tangata; otiia he kino nga tokonga ake o te ngakau o te tangata, o tona taitamarikitanga ake ano; e kore ano hoki ahau e patu i nga mea ora katoa a muri ake nei, e penei me tenei meatanga aku. (22) E mau ana te whenua, e kore e mutu te po rui me te po kokoti, te maeke me te mahana, te raumati me te hotoke, te ao me te po.

I WHAKAEKEA TINANATIA E NOA KI RUNGA KI TE AATA → KA HONGI A IHOWA I TE KAKARA REKA → E KORE AHAU E KANGA ANO I TE ONEONE.

(Ko ōku ake whakaaro — he pātai e tika ana kia rapua: nā te aha a Noa i mōhio ai ki te patu whakahere? I rongo ia i tētahi reo? He hononga tō te patunga tapu ki te kino? I mau tonu te ngākau o te tangata i te kino mai i tōna taitamarikitanga. Heoi, i te wā i mahia ai te tahunga tinana, kōrero ai te Ariki i te rangimārie ki tōna ngākau, me te mea nā, mā te patunga tapu anake e taea ai te whakautu i te kino, nā te mea i pau te whakahere i te ahi. Kia mau te pātai. Ka whakautua tēnei e te Karaipiture i tētahi rākau anō.)

KUPU WHAKAMUTUNGA

Nga Whakatauki 1:33 Ko te tangata ia e rongo ana ki ahau, ka au tona noho, ka tea hoki i te wehi ki te kino. **[H7451 ra ■] [H8085 shama ■]**

KO TE TANGATA E WHAKARONGO ANA = KA NOHO HAUMARU + KA MARIE I TE WEHI KI TE KINO.

1 Pita 2:24 Nana ake i waha o tatou hara, na tona tinana ake, i runga i te rakau, kia whakatupapaku ai tatou ki te hara, kia ora ai ki te tika: na ona karawarawa i ora ai o koutou mate. **[G3586 xylon ■] [G399 anaphero ■]**

NANA AKE I WAHA O TATOU HARA, NA TONA TINANA AKE, I RUNGA I TE RAKAU → KIA WHAKATUPAPAKU AI TATOU KI TE HARA, KIA ORA AI KI TE TIKA + NA ONA KARAWARAWA I ORA AI O KOUTOU MATE.

(Ko oku whakaaro ake — kua whakautua i konei te patai mo te aata a Noa. Na te rakau i puta mai ai te matauranga o te kino. I runga i te rakau i kawea atu ai te kino. Ko te patunga tapu i toro atu ai a Noa, na te Atua ake ano i whakarite: ko ia ake ano, ko tona tinana ake, kotahi te whakahere. Ko te tangata e whakarongo ana ka okioki i te wehi o te kino, no te mea kua whakautua te kino.)

WHAKAMATAUTAU MAHI

1. **Tiuteronomi 30:15 — Titiro, kua hoatu e ahau ki tou aroaro i tenei ra:**
 - a) te manaaki me te kanga anake
 - b) te ora me te pai, te mate me te kino
 - c) te ture me te whakahau
2. **Kenehi 2:16-17 — E pai ana kia kai noa atu koe i nga hua o nga rakau katoa o te kari, engari kaua i te:**
 - a) te rakau o te ora
 - b) ko nga rakau katoa e ahua reka ana ki te titiro atu
 - c) te rakau o te matauranga ki te pai, ki te kino
3. **Nga Whakatauki 1:33 — Ko wai ka au tona noho, ka tea hoki i te wehi ki te kino?**
 - a) ko te tangata ia e rongono ana ki ahau
 - e) te hunga e rapu wawe ana i ahau
 - c) te hunga kuware, i to ratou wa e tere ai
4. **Heremaia 13:23 — Ka taea e te hunga kua taunga nei ki te mahi kino te mahi pai, ki te—**
 - a) e whakaakona ana ratou kia mahi pai

E taea e te Etiopiana te whakaputa ke tona kiri, e te reparo tona kotingotingo

 - c) kua kitea o ratou remu
5. **Genesis 3:8 — I piri a Arama raua ko tana wahine i te aroaro o:**
 - a) i te aroaro o Ihowa, o te Atua, ki roto ki nga rakau
 - b) te hoari mura i te taha rawhiti o te kari
 - c) te reo o te nakahi
6. **Genesis 3:22-24 — He aha i peia ai te tangata i te kari?**
 - a) kei kai anō ia i te rakau o te matauranga ki te pai, ki te kino
 - b) na te mea kei roto tonu te nakahi i te kari

kei totoro atu tona ringa aiane, kei tango i tetahi o nga hua o te rakau o te ora, kei kai, a ka ora tonu
7. **Genesis 8:21 — Ka hongia a Ihowa i te kakara reka, ka mea ia he kino nga tokonga ake o te ngakau o te tangata:**
 - a) ko te kino anake i nga wa katoa
 - b) he kino, o tona taitamarikitanga ake ano
 - c) tahuri ki te mahi pai

KĪ WHAKAUTU: 1-b, 2-c, 3-a, 4-b, 5-a, 6-c, 7-b

PEHEA TENEI RANGAHAU E MANGA AI

ME PĒHEA TE ATARANGI E HOMAI AI TE MARAMA: I TŪ TE RĀKAU O TE ORA I WAENGANUI (KENEHI 2:9) → KA HOATU E AHAU KI TE TANGATA E WIKITORIA ANA KIA KAI I TE RĀKAU O TE ORA (WHAKAKITENGA 2:7). KO TE RĀKAU I TIAKINA E TE HOARI, KUA WHAKATUWHERATIA ANŌ I ROTO I A TE KARAITI.

→ TE HIRANGA O NGĀ KUPU: TE KAKARA REKA O TE WHAKAHERE A NOA (KENEHI 8:21) → KUA TUKU A TE KARAITI I A IA ANO HEI WHAKAHERE, HEI PATUNGA TAPU KI TE ATUA, HEI KAKARA REKA (EPEHA 5:2). KO TE KAKARA I HOMAI E NOA, NA TE TAMA I WHAKATUTUKI.

KO TE TIKANGA TENEI MOU: I HUNA RATOU I A RATOU I TE AROARO, I TE KANOHI, O IHOWA (KENEHI 3:8), ENGARI KA KITE TE HUNGA NGAKAU MA I TE ATUA (MATIU 5:8), A KA KITE ANA PONONGA I TONA KANOHI (WHAKAKITENGA 22:4). NA TE

WEHI I HUNA TE KANOHI. MA TE WHAKAWHIRINAKI E WHAKAHOKI MAI (WAIATA 56:11).

→ ME PEHEA TENEI E PA AI KI TE NGAKAU: HE KINO ANAKE NGĀ TIKANGA KĀTOA I WHAKAARO AI O TE NGAKAU (GENESIS 6:5) → KO TE KUPU A TE ATUA HE MEĀ HOKIHOKI I NGĀ WHAKAARO ME NGĀ TIKANGA O TE NGAKAU (HIPERU 4:12). KO NGĀ MEĀ I WHAKAPOURI I TONĀ NGAKAU I MUA, KO ERA ANO E RAPUA ANA E TE KUPU INAIANEI.

KO TE TIKANGA O TENEI MO TE AO MUTUNGAKORE: KO TE MATAURANGA I NUI AKE I TE MANA O TE TANGATA, KA WHAKAUTUA E NGĀ HINENGARO KUA WHAKAMAHIA KI TE WEHEWEHE I TE PAI ME TE KINO (HIPERU 5:14), A KO TE TANGATA E WHAKARONGO ANA KA NOHO HUMARIE I TE WEHI O TE KINO (WHAKATAUKI 1:33). KO TE WEHI I TOMO MAI KI TE KARI, KA WHAKAMARIETIA KI TE NGAKAU WHAKARONGO.

ME AHA KOE KIA ORA?

Tirohia tā mātou rangahau Paipera — "Me Aha Ahau Kia Ora Ai"

SOURCES & CREDITS

Scripture: Maori (Public Domain) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.
Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).
Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).
Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).
© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).